DOMSTOLENS BESLUT (andra avdelningen)
den 16 oktober 1997 *

I mål C-140/96 P,

Konstantinos Dimitriadis, före detta tjänsteman vid Europeiska gemenskapernas revisionsrätt, företrädd av advokaten Markos Papazissis, Thessaloniki, delgivningsadress: Konstantinos Dimitriadis, 4A, boulevard Grande-Duchesse Charlotte, Luxemburg,

klagande,

angående överklagande av dom meddelad den 28 februari 1996 av förstainstansrätten (tredje avdelningen) i mål T-294/94, Dimitriadis mot revisionsrätten (REGP 1996, s. I-A-51 och s. II-151), i vilket det förs talan om upphävande av denna dom,

i vilket den andra parten är:

Europeiska gemenskapernas revisionsrätt, företrädd av avdelningsdirektören Jean-Marie Stenier, rättstjänsten samt Christos Komninos och Paolo Giusta vid samma avdelning, samtliga i egenskap av ombud, delgivningsadress: Revisionsrätten, 12, rue Alcide de Gasperi, Kirchberg, Luxemburg,

meddelar

* Rättegångsspråk: grekiska.

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden R. Schintgen samt domarna G. F. Mancini (referent) och G. Hirsch,

generaladvokat: C. O. Lenz,
justitiesekreterare: R. Grass,

efter att ha hört generaladvokaten,

följande

Beslut

1 Konstantinos Dimitriadis har genom ansökan, som inkom till domstolens kansli den 29 april 1996, enligt artikel 49 i EG-stadgan och motsvarande bestämmelser i EKSG-stadgan och Euratomstadgan för domstolen överklagat förstainstansrättens dom av den 28 februari 1996, Dimitriadis mot revisionsrätten (T-294/94, REGP 1996, s. I-A-51 och s. II-151, nedan kallad den överklagade domen), i vilken denna har ogillat hans talan om ogiltigförklaring av tillsättningsmyndighetens beslut nr 8543 av den 8 mars 1994 att avslå hans begäran av den 26 november 1993 om bistånd samt begäran om skadestånd för påstådd ideell skada.

2 Vad gäller bakgrunden till tvisten mellan Konstantinos Dimitriadis och revisionsrätten har förstainstansrätten konstaterat följande:

"1. Under den aktuella perioden var sökanden anställd som grekisk översättare vid översättningsavdelningen vid Europeiska gemenskapernas revisionsrätt.

2. Den 24 november 1993 lämnade K, som var chef för den grekiska översättningsavdelningen och sökandens överordnade, på sökandens kontor en text som skulle

översättas till den 9 december samma år. Den 25 november 1993 diskuterade sökanden och K översättningen av denna text på sökandens kontor. Sökanden uppgav att han inte hade tid att översätta denna text inom den angivna tidsfristen i och med att han var tvungen att ta tre dagars semester under denna tidsperiod, eftersom han var tvungen att ägna sig åt visst hushållsarbete och eftersom han hade vissa hälsoproblem (yrsel). Han föreslog därför att en annan översättare skulle tilldelas uppdraget.

3. En hetsig diskussion uppstod. Vid detta tillfälle riktade K orden 'vlakas' (grekiska) och 'assichtir' (turkiska) till sökanden som denne ansåg vara förolämpande (enligt honom betyder dessa ord 'idiot' och 'far åt h...').

4. Den 26 november 1993 ingav sökanden en anmälan till allmänna åklagarmyndigheten i Luxemburg samt en ansökan om bistånd i enlighet med artikel 24 första stycket i tjänsteföreskrifterna för tjänstemännen i Europeiska gemenskaperna (nedan kallade tjänsteföreskrifterna).

5. Eftersom vissa formkrav inte var uppfyllda när ansökan ingavs, uppmanade tillsättningsmyndigheten genom skrivelse av den 8 december 1993 sökanden att lämna in en ny ansökan.

6. Den 9 december 1993 lämnade sökanden in en begäran i enlighet med artikel 90.1 i tjänsteföreskrifterna i syfte att tillsättningsmyndigheten skulle inleda en administrativ undersökning samt vidta disciplinära åtgärder gentemot K.

7. Den 14 januari 1994 anmodade tillsättningsmyndigheten med stöd av artikel 24.1 i tjänsteföreskrifterna F, chef för översättningsavdelningen, att inleda en undersökning för att bringa klarhet i de omständigheter som sökanden hänvisade till i sin ansökan om bistånd.

8. I denna undersökning hördes den 19 januari 1994 i tur och ordning sökanden, K och de fyra tjänstemän vid översättningsavdelningen som sökanden hade åberopat som vittnen. Ytterligare ett vittne hördes den 27 januari 1994.

9. Tillsättningsmyndigheten ansåg att det fanns tecken på ett delat ansvar mellan sökanden och K och beslutade att i tur och ordning höra de två tjänstemännen inom ramen för artikel 87 första stycket i tjänsteföreskrifterna om disciplinåtgärder. Detta förfarande avsåg beträffande sökanden tre påstådda fall av arbetsvägran, bland annat det fall som inträffade den 25 november 1993. Beträffande K avsåg förfarandet den incident som inträffade den 25 november 1993. Förhör ägde rum den 28 januari 1994. Två andra tjänstemän vid den grekiska översättningsavdelningen hördes som vittnen den 31 januari 1994.

10. Den 31 januari 1994 lämnade sökanden sitt arbete som översättare vid revisionsrätten och tillträdde en tjänst som juristlingvist vid EG-domstolen.

11. Genom skrivelse nr 8543 av den 8 mars 1994 riktad till sökanden, genom vilken undersökningen avslutades, avslog tillsättningsmyndigheten sökandens begäran om bistånd. Myndigheten grundade sig härvid på den omständigheten att det fanns 'tecken på delat ansvar' och på den allmänna bakgrunden till händelsen. Tillsättningsmyndigheten hänvisade bland annat till följande omständigheter: K har inte förnekat att han uttalade orden i fråga, de hade uttalats under en dispyt, och under förhöret den 19 januari 1994 förklarade K att han var villig att be om ursäkt. Tillsättningsmyndigheten ansåg därför att det låg i tjänstens intresse att inte vidta några ytterligare åtgärder gentemot K.

12. Tillsättningsmyndigheten beslutade även, genom skrivelse nr 8544 av den 8 mars 1994 riktad till sökanden, att avsluta disciplinförfarandet gentemot honom utan att vidta några disciplinåtgärder. Myndigheten ansåg att två av de tre fallen av arbetsvägran inte hade visats och att det tredje fallet (vilket förorsakade incidenten

den 25 november 1993) inte var tillräckligt allvarligt för att motivera en disciplinåtgärd, trots att sökandens skäl inte var övertygande.

13. Slutligen beslutade tillsättningsmyndigheten, genom skrivelse av den 9 mars 1994 riktad till K, att avsluta disciplinförfarandet gentemot honom utan att vidta några disciplinåtgärder.

14. Den 11 april 1994 anförde sökanden klagomål i enlighet med artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna mot tillsättningsmyndighetens beslut nr 8543 av den 8 mars 1994. I detta klagomål begärde han att de åtgärder skulle vidtas som var nödvändiga för att skydda honom enligt artikel 24 i tjänsteföreskrifterna. Vidare begärde han skadestånd på 25 000 ecu samt ränta för den ideella skada som han åsamkats till följd av tillsättningsmyndighetens agerande.

15. Tillsättningsmyndigheten avslog uttryckligen detta klagomål genom en skrivelse av den 1 juli 1994."

3 Det är mot bakgrund av dessa omständigheter som klaganden, genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 27 september 1994, väckte talan om ogiltigförklaring och yrkade att förstainstansrätten skulle:

1) ogiltigförklara beslut nr 8543 av den 8 mars 1994 samt beslut nr 8912 av den 1 juli 1994 om avslag på klagomålet,

2) förplikta svaranden att till klaganden utge 25 000 ecu i ersättning för ideell skada till följd av besluten och tillsättningsmyndighetens agerande,

3) förplikta svaranden, i egenskap av solidariskt ansvarig, att till klaganden utge 100 000 BFR med tillämpning av artikel 24 andra stycket i tjänsteföreskrifterna som ersättning för den ideella skada som han har åsamkats till följd av de ord K riktade till honom,

4) förplikta svaranden att ersätta rättegångskostnaderna.

Den överklagade domen

4 Förstainstansrätten avvisade talan i vissa delar samt ogillade talan i övrigt.

5 Beträffande klagandens första yrkande konstaterade förstainstansrätten i punkt 39 i den överklagade domen att en institution som har att göra med en händelse som är oförenlig med verksamhetens ordning och lugn skall ingripa med all den kraft som behövs och bemöta händelsen med den snabbhet och omsorg som omständigheterna i det aktuella fallet kräver för att fastställa vad som har hänt och för att med full vetskap om alla omständigheter i fråga kunna besluta vilka åtgärder som bör vidtas (förstainstansrättens dom av den 21 april 1993 i mål T-5/92, Tallarico mot parlamentet, Rec. 1993, s. II-477, punkt 31). Institutionen kan för övrigt endast besluta om disciplinära påföljder för tjänstemannen i fråga om det av den vidtagna utredningen med säkerhet framgår att den berörde tjänstemannen har uppträtt på ett sätt som skadar verksamheten eller en annan tjänstemans värdighet och rykte (domstolens dom av den 9 november 1989 i mål 55/88, Katsoufros mot domstolen, Rec. 1989, s. 3579, punkt 16).

6 I punkterna 40 och 41 konstaterade förstainstansrätten vidare, vid prövningen av huruvida revisionsrätten har åsidosatt sin biståndsskyldighet i artikel 24 i tjänsteföreskrifterna, att revisionsrätten i förevarande fall hade:

— skyndsamt inlett en utredning några dagar efter klagandens begäran om bistånd,

— hört parterna,

— hört klagandens vittnen,

— inlett ett disciplinförfarande mot båda parterna,

— på nytt hört parterna i detta förfarande,

— hört nya vittnen i detta förfarande.

7 Förstainstansrätten betonade vidare i punkt 42 i den överklagade domen att tillsättningsmyndigheten hade hört de fyra personer som hade varit direkta vittnen till händelsen och att, eftersom en utredning inom ramen för artikel 24 i tjänsteföreskrifterna i synnerhet har till syfte att fastställa omständigheterna, tillsättningsmyndigheten inte kunde klandras för att den inte hörde personer som inte varit närvarande under hela eller viss del av den händelse som inträffade mellan de två tjänstemännen när inget tydde på att deras vittnesmål på ett användbart sätt skulle ha kunnat bidra till att fastställa omständigheterna.

8 Beträffande det argument som avser de "påtryckningar och hot" som klaganden anser sig ha blivit utsatt för konstaterade förstainstansrätten i punkt 43 i den överklagade domen att parterna hade lämnat motstridiga uppgifter om innehållet i de uttalanden som i sig inte bestritts. Vidare saknades uppgifter som tydde på att omständigheterna på denna punkt skulle ha kunnat klargöras genom bevisupptagning. Mot denna bakgrund godtog förstainstansrätten inte detta argument.

9 Beträffande de tidsramar inom vilka tillsättningsmyndigheten agerade, konstaterade förstainstansrätten i punkt 46 i den överklagade domen att totalt tre och en halv månad hade gått mellan dispyten och tillsättningsmyndighetens slutliga beslut.

Under denna period beslutade tillsättningsmyndigheten att inleda en utredning för att klargöra omständigheterna, genomförde denna utredning och genomförde två disciplinförfaranden gentemot båda parterna i dispyten.

10 Mot denna bakgrund ansåg förstainstansrätten att tillsättningsmyndigheten inte kunde klandras för att ha ingripit för sent i strid med artikel 24 första stycket i tjänsteföreskrifterna.

11 Beträffande frågan om tillsättningsmyndigheten efter att ha slutfört sin utredning och med kännedom om omständigheterna gjorde en riktig bedömning med beaktande av det bedömningsutrymme som tillsättningsmyndigheten har tilldelats (förstainstansrättens dom av den 26 oktober 1993 i mål T-59/92, Caronna mot kommissionen, Rec 1993, s. II-1129, punkt 64), konstaterade förstainstansrätten i punkterna 48 och 49 i den överklagade domen att, även om det var ostridigt att K hade uttalat de omtvistade orden, det emellertid framgick av handlingarna i målet att parternas respektive ansvar inte hade kunnat klargöras genom utredningen, vilket även bekräftades av protokollet över vittnesupptagningen. Följaktligen kunde tillsättningsmyndigheten på goda grunder och utan att överskrida gränsen för sitt bedömningsutrymme avslå klagandens begäran om bistånd och utan att vidta disciplinåtgärder avsluta disciplinförfarandet gentemot K avseende denna dispyt.

12 I övrigt konstaterade förstainstansrätten i punkt 50—53 i den överklagade domen att klagandens argument inte påverkade denna slutsats. För det första hade tillsättningsmyndigheten, inom ramen för en utredning vars syfte var att fastställa omständigheterna och ansvarsfördelningen, goda grunder för att undersöka tidigare klagomål som framförts av en av parterna till stöd för sina yrkanden beträffande den omtvistade händelsen. För det andra ansåg förstainstansrätten inte att det var nödvändigt att uttala sig om anklagelserna om de förfalskade handlingarna, eftersom det inte framgick av det omtvistade beslutet att tillsättningsmyndigheten hade beaktat handlingarna i fråga. För det tredje ansåg förstainstansrätten att tillsättningsmyndigheten hade fattat det omtvistade beslutet, eftersom den mot bakgrund av sin utredning inte med säkerhet kunnat klargöra omständigheterna och ansvarsfördelningen. Följaktligen var det endast som en ytterligare upplysning som den hade anmärkt på klagandens oförsonliga inställning.

13 Vad beträffar den påstådda arbetsvägran, vilken enligt tillsättningsmyndigheten låg till grund för händelsen, erinrade förstainstansrätten i punkt 54 i den överklagade domen om att klaganden endast hade väckt talan om ogiltigförklaring av beslut nr 8543 om avslag på klagandens begäran om bistånd och inte av skrivelse nr 8544 om prövning av den påstådda arbetsvägran. Förstainstansrättens prövning avsåg således sistnämnda punkt endast i den mån tillsättningsmyndigheten uppgav i sitt beslut av den 1 juli 1994 om avslag på klagandens klagomål att "den omständigheten ... att incidenten den 25 november 1993 uppkom när Ni av föga övertygande skäl inte ville göra en översättning på begäran av K, en översättning som Ni senare utan protest utförde på begäran av F, kan även beaktas vid bedömningen". I detta hänseende konstaterade förstainstansrätten för det första att det framgick av handlingarna i målet att klaganden inte hade accepterat att utföra en arbetsuppgift som han hade tilldelats av en överordnad. För det andra konstaterade förstainstansrätten i likhet med tillsättningsmyndigheten att klagandens förklaring inte var tillfredsställande och av sådan art att hans vägran framstod som befogad. Följaktligen godtogs inte klagandens förklaring i fråga om hushållsarbete (tvättning och strykning enligt vad som framkom vid förhöret). Förstainstansrätten ansåg vidare att ursäkten avseende semesterdagar inte heller kunde godtas, eftersom klaganden varken hade begärt eller tagit ut dessa dagar och att han för övrigt just hade tagit ut tre dagars semester veckan innan dispyten. Beträffande förklaringen om den påstådda yrseln konstaterade förstainstansrätten att klaganden inte uppvisat läkarintyg. Vad slutligen beträffar klagandens förslag att tilldela en kollega uppdraget samtidigt som han tilldelades ett mindre brådskande uppdrag, ansåg förstainstansrätten att en ojämn arbetsfördelning på en avdelning inte kunde utgöra skäl för en arbetsvägran, även om det kunde vara motiverat att begära en förklaring av den överordnade. För övrigt påpekade förstainstansrätten att klaganden vid sammanträdet uppgav att han "inte hade något att göra" dagarna före dispyten. Förstainstansrätten ansåg därför i punkterna 57 och 58 i den överklagade domen att tillsättningsmyndigheten inte kunde anses ha åsidosatt artikel 24 första stycket i tjänsteföreskrifterna och att yrkandena om ogiltigförklaring skulle ogillas.

14 Beträffande klagandens andra yrkande fann förstainstansrätten i punkt 61 i den överklagade domen att, eftersom det vid prövningen av den första grunden inte kunde fastslås att revisionsrätten åsidosatt den biståndsskyldighet som åligger revisionsrätten i enlighet med artikel 24 i tjänsteföreskrifterna, yrkandet om ersättning för den skada som klaganden påstod sig ha åsamkats till följd av beslutet att avslå hans ansökan om bistånd skulle ogillas.

15 Beträffande klagandens tredje yrkande betonade förstainstansrätten i punkt 67 i den överklagade domen att förstainstansrätten enligt artikel 113 i förstainstansrättens rättegångsregler "när som helst på eget initiativ [kan] pröva om talan skall avvisas till följd av att det föreligger ett rättegångshinder som inte kan avhjälpas". Följaktligen, och utan att det fanns något behov av att kontrollera om revisionsrätten gjorde en ny invändning när den i dupliken yrkade att talan skulle avvisas, ansåg förstainstansrätten att den kunde pröva om klagandens talan kunde prövas i sak.

16 Förstainstansrätten konstaterade vidare i punkt 69 att klaganden inte hade visat att möjligheterna att föra talan vid nationell domstol hade uttömts. Förstainstansrätten fann även att klaganden inte heller framlagt några uppgifter av sådant slag att det allvarligt kunde betvivlas att de luxemburgska rättsmedlen erbjöd ett tillfredsställande rättsskydd. Den omständigheten att den person som ett klagomål avser har bytt bostad utan att lämna ny adress till de behöriga myndigheterna, även om detta förhållande försvårar förfarandet, utgör inte ett tillräckligt indicium för att väcka sådana tvivel. Följaktligen avvisade förstainstansrätten i punkt 70 i den överklagade domen klagandens yrkande om ersättning med stöd av artikel 24 andra stycket i tjänsteföreskrifterna för den ideella skada som klaganden skulle ha åsamkats genom att K riktade orden till honom.

17 Vad slutligen beträffar rättegångskostnaderna betonade förstainstansrätten i punkt 73 i den överklagade domen att enligt artikel 87.2 i förstainstansrättens rättegångsregler skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Enligt artikel 88 i dessa rättegångsregler skall institutionerna bära sina kostnader i tvister mellan gemenskaperna och deras anställda. Emellertid kan förstainstansrätten enligt artikel 87.3 andra stycket i dessa rättegångsregler förplikta en part, även den vinnande, att ersätta de kostnader som han i onödan eller mot bättre vetande vållat motparten.

18 Förstainstansrätten ansåg att det fanns skäl att tillämpa artikel 87.3 i rättegångsreglerna och förplikta klaganden att ersätta samtliga kostnader med hänsyn till omständigheterna i det aktuella fallet, särskilt omfattningen av den händelse som låg till grund för detta klagomål, förfarandets förlopp och klagandens förhållningssätt, trots att tillsättningsmyndigheten inte med säkerhet hade kunnat fastställa omständigheterna och ansvarsfördelningen.

Parternas yrkanden och grunder

19 Konstantinos Dimitriadis har yrkat att domstolen skall anmoda förstainstansrättens justitiesekreterare att till handlingarna i målet om överklagande bifoga en utskrift av protokollet från sammanträdet den 8 februari 1996, det inlägg som avgetts av parternas ombud och en utskrift av F:s vittnesutsaga den 11 januari 1996 i mål T-326/94 Dimitriadis mot revisionsrätten (dom av den 15 maj 1996, REGP 1996, s. I-A-217 och s. II-613) samt upphäva — helt eller delvis — den överklagade domen. Vidare har klaganden yrkat att domstolen skall ta upp målet till prövning i sak och förplikta svaranden att ersätta rättegångskostnaderna vid såväl domstolen som vid förstainstansrätten.

20 Till stöd för sina yrkanden har klaganden yrkat åtta grunder avseende

— rättegångsfel vid förstainstansrätten,

— åsidosättande av artikel 24 i tjänsteföreskrifterna,

— felaktig rättstillämpning vid bedömningen av de faktiska omständigheterna,

— åsidosättande av rätten till försvar,

— felaktig bedömning vid fastställandet av ansvarsfördelningen,

— åsidosättande av gemenskapsrätten och förstainstansrättens bristande behörighet,

— felaktig rättstillämpning beträffande avslaget på yrkandet om ersättning för ideell skada,

— åsidosättande av väsentliga formföreskrifter.

21 Revisionsrätten har yrkat att överklagandet skall avvisas alternativt ogillas.

Domstolens bedömning av överklagandet

22 Inledningsvis anser domstolen att det inte finns anledning att förordna om de bevisåtgärder som Konstantinos Dimitriadis har begärt. Som framgår av domstolens beslut av den 12 juni 1997 i mål C-8/95 P, New Holland Ford mot kommissionen, (inte publicerat i rättsfallssamlingen, punkt 10) finns det bland de bestämmelser som reglerar förstainstansrättens organisation inte några regler om att det skall upprättas ett fullständigt protokoll vid sammanträden. Beträffande protokollet från det muntliga förfarandet den 8 februari 1996 anser domstolen att det inte är av någon som helst betydelse för domstolens prövning av detta överklagande.

23 Vad gäller frågan huruvida överklagandet är välgrundat skall det påpekas att enligt artikel 119 i domstolens rättegångsregler kan domstolen, om det är uppenbart att överklagandet inte kan upptas till prövning, eller om överklagandet är uppenbart ogrundat, vid varje tidpunkt avvisa eller ogilla överklagandet genom ett motiverat beslut.

24 Vidare skall ett överklagande till domstolen enligt artikel 51 första stycket i EG-stadgan för domstolen vara begränsat till rättsfrågor. Det kan endast grundas på bristande behörighet hos förstainstansrätten, på rättegångsfel som kränker klagandens intressen eller på att förstainstansrätten har åsidosatt gemenskapsrätten.

25 Beträffande den första grunden har klaganden inledningsvis gjort gällande att förstainstansrättens bedömning skulle ha varit en helt annan om den hade beaktat det faktiska argumentet om att de luxemburgska rättsmedlen inte erbjöd ett tillfredsställande rättsskydd. Vidare skulle förstainstansrätten inte ha beaktat F:s vittnesmål vid förstainstansrätten i det ovannämnda målet T-326/94, i vilket denne medgav att han sagt åt klaganden att han skulle förflyttas till EG-domstolen med en dålig betygsrapport om han inte tog tillbaka sin biståndsansökan. Enligt klaganden framgår det av detta vittnesmål att det uttalande som svaranden har bilagt dupliken är felaktigt. Vidare har svaranden till handlingarna i målet bilagt ett uttalande av S, maka till K, enligt vilket hon inte skulle ha ringt upp klagandens hustru för att be om ursäkt, och förstainstansrätten borde ha godtagit ett uttalande av klagandens hustru som dementerade S uttalande. Emellertid hänvisas det inte till dessa omständigheter i den överklagade domen. Enligt klaganden har förstainstansrätten helt och hållet bortsett från omständigheter som visade att de uttalanden som svaranden bilagt handlingarna i målet är lögnaktiga, vilket innebär att det enligt klaganden kan betvivlas att förstainstansrätten har varit neutral och objektiv. Slutligen har begäran av klagandens ombud att höra A, en tidigare medlem av revisionsrätten, inte beaktats. Eftersom förstainstansrätten utan tvivel skulle ha fattat ett annat beslut om dessa påståenden hade beaktats anser klaganden att den överklagade domen skall upphävas helt eller delvis.

26 I detta hänseende skall det betonas att överklagandet endast kan avse en prövning av om en rättsregel har överträtts och inte någon bedömning av de faktiska omständigheterna. Förstainstansrätten är ensam behörig att dels fastställa vilka faktiska omständigheter som är relevanta, utom då de innehållsmässiga felaktigheterna beror på de handlingar som har ingetts i det aktuella målet, dels bedöma dessa faktiska omständigheter. När förstainstansrätten har fastställt och bedömt de faktiska omständigheterna, är domstolen enligt artikel 168a i fördraget behörig att pröva förstainstansrättens rättsliga bedömning av dessa omständigheter och de rättsverkningar som följer av dennas bedömning (se beslut av den 17 september 1996 i mål C-19/95 P, San Marco mot kommissionen, REG 1996, s. I-4435, punkt 39).

27 I detta sammanhang skall domstolen kontrollera att bevisningen vid förstainstansrätten har frambringats på rätt sätt och att allmänna rättsgrundsatser och processuella regler avseende bevisbördan och framläggande av bevisning har följts (se det ovannämnda beslutet San Marco mot kommissionen, punkt 40). Det framgår däre-

mot uttryckligen av artikel 66.1 i förstainstansrättens rättegångsregler, enligt vilken förstainstansrätten skall fastställa vilka bevismedel som godtas, att endast förstainstansrätten är behörig att avgöra bevisvärdet av de upplysningar som har förelagts den.

28 I förevarande fall har förstainstansrätten i punkterna 42 och 43 i den överklagade domen på goda grunder bedömt att vittnesmålet av de personer som inte var närvarande när händelsen mellan de två tjänstemännen inträffade inte på ett användbart sätt kunde bidra till att fastställa omständigheterna och att vidtagandet av åtgärder för bevisupptagning inte kunde klargöra omständigheterna beträffande de påtryckningar och hot som Konstantinos Dimitriadis ansåg sig ha blivit utsatt för. I övrigt avser grunden faktiska omständigheter.

29 Det är således uppenbart att överklagandet på den första grunden till viss del inte kan prövas och till viss del skall ogillas.

30 Beträffande den andra grunden har klaganden gjort gällande att domskälen i förstainstansrättens dom är oförenliga med domen i ovannämnda målet Katsoufros mot domstolen. De villkor som domstolen fastställde i den domen — att det med säkerhet kan visas att den berörde tjänstemannen har uppträtt på ett sätt som skadar en annan tjänstemans värdighet och rykte — är uppfyllda i förevarande fall. Följaktligen anser klaganden att svaranden rättsligen var skyldig att vidta nödvändiga åtgärder gentemot K för att skydda klaganden mot nya kränkningar. Vidare anser klaganden att fastställandet av parternas respektive ansvar i dispyten och eventuella tvivel i detta hänseende inte har något samband med syftet med hans klagomål och kunde därför inte rättfärdiga tillsättningsmyndighetens vägran att vidta nödvändiga åtgärder med avseende på de förolämpningar som hans överordnade uttalat gentemot honom. Enligt klaganden har förstainstansrätten agerat utöver tvistens föremål, det vill säga den har antagit biståndsåtgärder men inte fastställt parternas respektive ansvar.

31 I detta hänseende skall det erinras om att domstolen, i punkt 16 i den ovannämnda domen i målet Katsoufros mot domstolen, preciserade att den institution som har att göra med en händelse som är oförenlig med verksamhetens ordning och lugn enligt fast rättspraxis, för att fastställa vad som har hänt, skall ingripa med all den kraft som behövs och bemöta händelsen med den snabbhet och omsorg som omständigheterna i det aktuella fallet kräver. Institutionen kan endast vidta disciplinåtgärder mot tjänstemannen i fråga om det av utredningen med säkerhet framgår att den berörde tjänstemannen har uppträtt på ett sätt som skadar verksamheten eller en annan tjänstemans värdighet och rykte.

32 Även om det kan konstateras att det var helt oacceptabelt att uttala de ifrågavarande orden, kvarstår dock det faktum, vilket framgår av punkt 11 i förstainstansrättens dom, att svaranden har erbjudit sig att be klaganden om ursäkt. Eftersom utredningen inte bidrog till att tillsättningsmyndigheten kunde fastställa parternas respektive ansvar, kunde tillsättningsmyndigheten, som förstainstansrätten fastslog i punkt 49 i den överklagade domen, på goda grunder och utan att överskrida sitt bedömningsutrymme avslå klagandens begäran om bistånd och utan att vidta åtgärder avsluta disciplinförfarandet gentemot K till följd av denna dispyt.

33 Det är således uppenbart att överklagandet inte kan vinna bifall på den andra grunden.

34 Beträffande den tredje grunden anser klaganden att förstainstansrätten i punkt 43 i den överklagade domen har gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning, eftersom den skulle ha tagit ställning till om de uttalanden som F och svarandens generalsekreterare riktade till klaganden verkligen utgjorde hot och inte nöjt sig med att konstatera att dessa uttalanden inte betvivlades, men att de berörda hade lämnat motstridiga versioner. Klaganden anser att det till följd av F:s vittnesmål i det ovannämnda målet T-326/94 inte längre råder något tvivel om riktigheten av de uttalade hoten och att förstainstansrätten inte borde ha bortsett från en så viktig omständighet, eftersom klaganden hänvisade till dessa hot som i sig utgjorde ett åsidosättande av tillsättningsmyndighetens biståndsskyldighet och som medförde att den sistnämnda var skadeståndsskyldig.

35 Det skall i detta hänseende påpekas att enligt domstolens fasta rättspraxis utgör inte förstainstansrättens prövning av de bevis som har framlagts vid denna — under förutsättning att det inte är fråga om förvanskade uppgifter — en rättsfråga som i sig är underställd domstolens prövning (domstolens dom av den 2 mars 1994 i mål C-53/92 P, Hilti mot kommissionen, Rec. 1994, s. I-667, punkt 42).

36 Eftersom klaganden har bestritt förstainstansrättens bevisprövning avseende de uttalanden som F och revisionsrättens generalsekreterare riktade till klaganden, skall klagandens tredje grund avvisas då det är uppenbart att talan inte kan prövas på denna grund.

37 Beträffande den fjärde grunden har klaganden gjort gällande att förstainstansrättens bedömning av tillsättningsmyndighetens beslut att inte höra två av klagandens vittnen vid förhöret utgör ett åsidosättande av gemenskapsrätten, eftersom denna bedömning medför att tillsättningsmyndigheten själv får välja vilka vittnen som skall höras och utan motivering utestänga klagandens vittnen. Följden blir att tillsättningsmyndigheten godtyckligt kan utestänga vittnen som inte var närvarande under den ifrågavarande dispyten och sålunda förvränga eller bortse från viss bevisning utifrån tillsättningsmyndighetens tillåtna eller otillåtna syften. För övrigt har den som begär bistånd från tillsättningsmyndigheten ingen möjlighet att styrka sanningshalten i dessa påståenden, vilket klart och uppenbart strider mot rätten till försvar.

38 Det kan i detta hänseende påpekas att enligt förstainstansrättens konstateranden var klagandens två aktuella vittnen varken helt eller delvis närvarande vid den aktuella incidenten, vilket innebär att förstainstansrätten på goda grunder i punkt 42 kunde dra slutsatsen att vittnesmålen inte kunde bidra till att klargöra omständigheterna.

39 Beträffande den femte grunden anser klaganden att ansvarsfördelningen i den omtvistade incidenten skall fastställas inom ramen för förfarandet om ansökan om bistånd och skall begränsas till den incident som denna begäran om bistånd avser.

Tillsättningsmyndighetens anklagelser, som rör tidigare förhållanden utan samband med syftet för begäran om bistånd, skall därför inte beaktas. Enligt klaganden strider förstainstansrättens bedömning i punkt 51 i den överklagade domen, i fråga om prövningen av tidigare klagomål vad gäller klagandens arbetsvägran, uppenbarligen mot artikel 24 i tjänsteföreskrifterna, enligt vilken gemenskapen skall biträda tjänstemannen. Även om anklagelserna om arbetsvägran skulle vara riktiga, kan de inte under några omständigheter rättfärdiga de förolämpningar som har riktats till den som har vägrat att utföra detta arbete.

40 I detta hänseende är det tillräckligt att konstatera att förstainstansrätten på goda grunder bedömde att incidenten som gav upphov till begäran om bistånd inte kunde prövas isolerat.

41 Således skulle de inblandade personernas respektive ansvar bedömas mot bakgrund av deras beteende före och efter den aktuella händelsen.

42 Det är således uppenbart att överklagandet inte kan vinna bifall på denna grund.

43 Beträffande den sjätte grunden har klaganden gjort gällande att förstainstansrättens bedömning att han inte skulle ha accepterat att utföra en arbetsuppgift i samband med den omtvistade incidenten den 25 november 1993 är felaktig av flera skäl.

44 För det första, om klaganden hade vägrat att utföra en arbetsuppgift skulle hans överordnade i enlighet med legalitetsprincipen ha följt de regler som föreskrivs i detta hänseende och vänt sig till chefen för översättningsavdelningen i stället för att ta lagen i egna händer genom att förolämpa sin underordnade. Enligt klaganden verkar förstainstansrätten medge — indirekt men dock tydligt — att den uttalade förolämpningen var befogad med hänsyn till arbetsvägran och att tillsättningsmyn-

digheten i sådant fall inte skulle behöva vidta någon åtgärd för att skydda och bistå den förolämpade personen utan att för den skull bryta mot artikel 24 första stycket i tjänsteföreskrifterna. Förstainstansrätten har följaktligen gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning, eftersom den har bortsett från legalitetsprincipen.

45 För det andra har förstainstansrätten enligt klaganden överskridit sin behörighet och sin rätt att utöva domstolskontroll, eftersom den i punkt 54—56 i den överklagade domen — utan att dessförinnan ha förordnat om bevisupptagning i detta hänseende — har prövat om motiveringen av tillsättningsmyndighetens beslut av den 1 juli 1994, enligt vilken den omtvistade incidenten orsakades av klagandens arbetsvägran, var välgrundad. Klaganden har gjort gällande att förstainstansrätten enligt fast rättspraxis inte vid bedömningen kan inträda i tillsättningsmyndighetens ställe utan enbart skall kontrollera om det föreligger bristande behörighet, åsidosättande av väsentliga formföreskrifter, åsidosättande av rättsregler, uppenbara fel eller maktmissbruk. Enligt klaganden har förstainstansrätten gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning genom att i sak pröva motiveringen av svarandens beslut av den 1 juli 1994.

46 För det tredje anser klaganden att förstainstansrätten har åsidosatt klagandens rätt till försvar, genom att inte förordna om åtgärder för bevisupptagning i detta avseende och genom att inte bereda honom möjlighet att visa att hans påståenden är trovärdiga. Vidare har förstainstansrätten dömt utöver vad som har yrkats i målet. Eftersom förstainstansrätten i punkt 49 och följande punkter i den överklagade domen ansåg att tillsättningsmyndigheten lagligen kunde vägra att vidta åtgärder gentemot K, är konstaterandet av arbetsvägran i punkt 54—56 överflödigt och har heller inte yrkats. Vidare anser klaganden att förstainstansrätten har föregått det beslut som skall fattas i det ovannämnda målet T-326/94, och därmed skapat risk för konflikt mellan två motstridiga beslut rörande samma omständigheter, eftersom förstainstansrätten ex officio prövade vissa sakfrågor i den överklagade domen utan att detta behövdes eller hade begärts.

47 För det fjärde har förstainstansrätten åsidosatt principen om domarens neutralitet, opartiskhet och objektivitet. I punkt 56 i den överklagade domen har förstainstansrätten hänvisat till klagandens hushållsuppgifter — tvättning och strykning. Enligt klaganden har förstainstansrätten bortsett från hans påståenden att han var tvungen att se till sina två minderåriga döttrar och sköta hushållet, eftersom hans hustru

befann sig i Grekland, där hon arbetade. Även om förstainstansrätten ensam var behörig att bedöma de faktiska omständigheterna, hade den inte rätt att deformera eller stympa klagandens påståenden genom att kritisera dem så bryskt. Genom att anse att klagandens skäl inte kunde godtas, har förstainstansrätten vidare gjort sig skyldig till felaktig rättstillämpning mot bakgrund av beskaffenheten av klagandens lagstadgade underhållsplikt gentemot sina barn.

48 För det femte anser klaganden att punkt 56 i den överklagade domen, avseende klagandens påstående att han inte hade något att göra dagarna innan den omtvistade händelsen, inte återspeglar hans utsago. Han uppgav nämligen vid sammanträdet att den omständigheten att han inte hade något att göra inte berodde på att han inte ville arbeta, utan på att han arbetade snabbare än sina kolleger. Enligt klaganden har förstainstansrätten även överträtt förbudet mot reformatio in peius, som skall gynna den som begär domstolsprövning, och som utgör en grundläggande princip såväl i gemenskapens förvaltningsrättsliga domstolsförfarande som i det nationella förvaltningsrättsliga domstolsförfarandet. Klaganden anser därför att punkt 54—57 i den överklagade domen skall upphävas.

49 Vad inledningsvis beträffar förstainstansrättens bedömning om arbetsvägran, klagandens hushållsuppgifter och klagandens påståenden att han inte hade något att göra dagarna före den omtvistade incidenten, är det tillräckligt att konstatera, av skäl som framgår av punkt 26 i detta beslut, att det är uppenbart att dessa delar av den sjätte grunden inte kan prövas, eftersom det är fråga om en bedömning som inte omfattas av domstolens prövning. Den omständigheten att klaganden försöker omvandla en sakfråga till en rättsfråga, genom att i detta avseende göra gällande att principen om domarens neutralitet har åsidosatts, påverkar inte denna slutsats.

50 Vad vidare beträffar påståendet att förstainstansrätten dömde utöver vad som har yrkats i målet, skall det påpekas att det framgår av domstolens fasta rättspraxis att när ett av de skäl som förstainstansrätten godtagit räcker för att ligga till grund för domslutet i domen, är andra eventuellt felaktiga skäl som även ligger till grund för domen i varje fall utan betydelse för nämnda domslut, och ett sådant yrkade skall därför ogillas eller avvisas (se dom av den 2 juni 1994 i mål C-326/91 P, De Compte mot parlamentet, Rec. 1994, s. I-2091, punkt 123).

51 Vad slutligen beträffar klagandens påståenden att förstainstansrätten överskred gränsen för sin behörighet och sin rätt att utöva domstolskontroll, eftersom den i punkt 54—56 i den överklagade domen gjorde en bedömning av motiveringen av tillsättningsmyndighetens beslut av den 1 juli 1994, skall det konstateras att överklagandet inte kan vinna bifall på denna delgrund. Det framgår nämligen tydligt av fast rättspraxis att förstainstansrätten kan undersöka grunderna för tillsättningsmyndighetens bedömning (se dom av den 15 december 1966 i mål 62/65, Serio mot kommissionen, Rec. 1966, s. 813), även om det är riktigt att den inte kan inträda i tillsättningsmyndighetens ställe och kontrollera dennas bedömning, så länge det inte är fråga om en uppenbar felbedömning (se dom av den 13 december 1990 i de förenade målen T-160/89 och T-161/89, Kalavros mot domstolen, Rec. 1990, s. II-871). Det är således uppenbart att överklagandet inte kan vinna bifall på denna del av den sjätte grunden. Den sjätte grunden skall därför avvisas i sin helhet.

52 Beträffande den sjunde grunden anser klaganden att, i den mån domstolen skulle godta de övriga skälen som anges i överklagandet, domstolen även skall upphäva punkt 59—61 i den överklagade domen såvitt förstainstansrätten har ogillat klagandens skadeståndstalan för den ideella skada som han anser sig ha åsamkats. Förstainstansrätten har grundat sin uppfattning på att tillsättningsmyndighetens agerade var rättsenligt och inte utgjorde en överträdelse av artikel 24 första stycket i tjänsteföreskrifterna. Vidare har förstainstansrätten inte tagit ställning till förolämpningarna och hoten från F och E, vilken vid den tiden var revisionsrättens generalsekreterare, och i punkt 43 i den överklagade domen underskattat förolämpningarnas och hotens omfattning.

53 Eftersom klagandens grunder om att förstainstansrätten felaktigt fastställt att svaranden inte åsidosatte sin biståndsskyldighet redan har avvisats i detta beslut i och med att det är uppenbart att överklagandet inte kan prövas eller vinna bifall på dessa grunder, skall även yrkandet om ersättning för ideell skada ogillas.

54 Beträffande den åttonde grunden har klaganden slutligen gjort gällande att eftersom artikel 87.3 i förstainstansrättens rättegångsregler utgör ett undantag från principen i artikel 88, enligt vilken institutionerna skall bära sina kostnader i tvister mellan gemenskapen och deras anställda, skall denna bestämmelse tolkas restrik-

tivt. I punkt 74 i den överklagade domen har förstainstansrätten i allmänna och vaga ordalag hänvisat till omständigheterna i målet, utan att göra skillnad på om kostnaderna har uppkommit i onödan eller mot bättre vetande, vilket krävs enligt artikel 87.3 i rättegångsreglerna. Vidare har förstainstansrätten inte i tillräcklig mån redogjort för de faktiska omständigheter på vilka den grundar sin bedömning.

55 Förstainstansrätten skulle inledningsvis ha låtit meddela om klaganden åsamkat svaranden kostnader i onödan eller mot bättre vetande, vilket inte är uppenbart mot bakgrund av hur otydlig punkt 74 i den överklagade domen är. Detta var sårande för klaganden. Vidare saknades konkreta omständigheter som kunde läggas till grund för denna "påföljd". Enligt klaganden är hänvisningen till "incidentens omfattning" och "sökandens förhållningssätt då tillsättningsmyndigheten inte med säkerhet hade kunnat fastställa omständigheterna och ansvarsfördelningen" oförståelig. Om förstainstansrätten ansåg denna incident vara av mindre betydelse, anser klaganden den vara av mycket stor betydelse, eftersom han blev förolämpad, hotad och kränkt. Beträffande förstainstansrättens insinuation att klaganden aldrig har visat tecken på försoningsvilja, anser den sistnämnde att den person som uttalat förolämpningarna hittills aldrig har bett om ursäkt samtidigt som tillsättningsmyndigheten har begärt att klaganden skall be den person som uttalade förolämpningarna om ursäkt och återta sin begäran innan den person som uttalade förolämpningarna bett om ursäkt.

56 I detta hänseende skall det konstateras att enligt artikel 51 andra stycket i domstolens EG-stadga får ett överklagande inte endast avse rättegångskostnadernas storlek och fördelning. Eftersom samtliga grunder till stöd för överklagandet har ogillats skall grunden avseende att förstainstansrättens beslut om rättegångskostnader är rättsstridigt enligt nämnda artikel således avvisas (se dom av den 14 september 1995 i mål C-396/93 P, Heinrichs mot kommissionen, REG 1995, s. I-2611).

57 Med tillämpning av artikel 119 i rättegångsreglerna skall följaktligen överklagandet ogillas i sin helhet.

Rättegångskostnader

58 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Enligt artikel 70 i rättegångsreglerna skall institutionerna bära sina kostnader i tvister mellan gemenskaperna och deras anställda. Enligt artikel 122 i rättegångsreglerna är artikel 70 inte tillämplig när en tjänsteman eller annan institutionsanställd har överklagat. Eftersom Konstantinos Dimitriadis har tappat målet skall han förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna i denna instans.

På dessa grunder fattar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

följande beslut:

1) Överklagandet ogillas.

2) Klaganden skall ersätta rättegångskostnaderna.

Luxemburg den 16 oktober 1997

R. Grass — Justitiesekreterare

R. Schintgen — Ordförande på andra avdelningen